

De roofvlieg *Neoitamus socius* nieuw voor de Nederlandse fauna (Diptera: Asilidae)

R. KETELAAR

KETELAAR, R., 1990. THE ROBBERFLY *NEOITAMUS SOCIUS* NEW FOR THE FAUNA OF THE NETHERLANDS (DIPTERA: ASILIDAE). – *ENT. BER., AMST.* 50 (8): 99-100.

Abstract: One male of *Neoitamus socius* was found attracted to a light in the extreme South-East of The Netherlands. The specimen was identified on the male genitalia.

Melis Stokelaan 14, 1911 SL Uitgeest.

Inleiding

Neoitamus Osten-Sacken is een vrij soortenrijk genus waarvan er uit het Palaearctische gebied 20 soorten bekend zijn (Lehr, 1988). Hiervan zijn er tot nu toe twee uit Nederland vermeld. De vliegen van dit genus zijn voor een roofvlieg van gemiddelde grootte en vrij eenvoudig te herkennen aan de naar voren gebogen kruinborstels (Van der Goot, 1985). *Neoitamus socius* (Loew, 1871) is een van de meest verbreide soorten van dit genus. Van der Goot (1985) en Lehr (1988) melden de soort uit grote delen van Europa en de USSR. *N. socius* ontbreekt in delen van zuid (Portugal, Italië, Griekenland en Turkije) en noordwest Europa (Groot-Brittannië, Ierland en Denemarken). Rond Nederland wordt de soort van West-Duitsland en België vermeld. In de Belgische Ardennen is het geen zeldzame soort (Verlinden, 1982, en eigen waarneming), zodat een vangst in Nederland tot de mogelijkheden behoorde.

Determinatie

Van *N. socius* zijn alleen de mannetjes op genitaalkenmerken van *N. cyanurus* (Loew, 1849) te onderscheiden. Bij *N. socius* lopen de lengteranden van de aedeagus, die aan het ondertussenstuk vastzit, evenwijdig aan elkaar en ontspringt er zijdelings een draadje uit. *N. cyanurus* heeft een aedeagus met enigszins taps toelopende lengteranden en er ontspringt eindelijk een draadje uit.

Verder zou bij *N. socius* het eerste tarslid van alle tarsen voornamelijk bruinachtig geel zijn en bij *N. cyanurus* grotendeels zwart. Zoals Van der Goot (1985) al aangeeft is dit kenmerk gedeeltelijk betrouwbaar. Het is in ieder geval bruikbaar om "verdachte" beesten op te sporen.

Verspreiding in Nederland

Op 6 juli 1989 werd een mannetje van *N. socius* op licht verzameld tijdens een zomerkamp van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie bij Mechelen (Zuid-Limburg) in het Schweibergerbos (Amersfoort-coördinaten 191,5/-311,6). De vlieg kwam af op het sterke licht van een petromax die gebruikt werd bij het determineren van insecten. Naast veel nachtvlinders en langpootmuggen kwamen er nog een paar Diptera die nacht op het licht af: een snavelvlieg, *Rhagio lineola* (Fabricius, 1794) (1 ex.); een zweefvlieg, *Dasysyrphus humulatus* (Meigen, 1822) (1 ex.) en de boomschorsvlieg, *Megamerina dolium* (Fabricius, 1805) (1 ex.).

Het Schweibergerbos is een rijk gestructureerd bos dat vooral uit loofhout bestaat met enkele percelen naaldhout. Het kampterrein, waarop de waarneming is gedaan, was gelegen op een weide midden in het bos. Mede gezien het voorkomen in België van *N. socius* langs de rand van een kapvlakte in een eveneens rijk gestructureerd bos (eigen waarneming) is er

wellicht een voorkeur voor randsituaties van (loof)bossen met veel variatie in structuur.

Het lijkt mij niet uitgesloten dat *N. socius* de afgelopen jaren over het hoofd is gezien vanwege de gelijkenis met de veel algemenere *N. cyanurus*. De soort is waarschijnlijk wel zeldzaam. Meer vangsten zijn te verwachten in Zuid-Limburg en Twente.

Dankwoord

Ik wil de heer V. S. van der Goot bedanken voor het kritisch doorlezen van het manuscript en het controleren van de determinatie.

Literatuur

- GOOT, V. S. VAN DER, 1985. De snavelvliegen (Rhagionidae), roofvliegen (Asilidae) en aanverwante families van noordwest-Europa. - *Wet. Meded. K. ned. natuurh. Veren.* 171: 1-66.
- LEHR, P. A., 1988. Asilidae. - In: *Catalogue of Palaearctic Diptera 5* (Å Soós & L. Papp eds.): 197-326.
- VERLINDEN, L., 1982. The Asilidae (Diptera) of Belgium and their distribution in this country. - *Bull. Ann. Soc. r. belge Ent.* 118: 177-185.

Geaccepteerd 29.iv.1990.